

(باسي 4 - بهته)

وُکیمہت قزمه تنهن بایاندااما

اینالیمی توراپ قورملسی مهن قالا، اویل بازار
توراپ قورملسین کوشیدیتپ، ئېرى توب وسى زا-
مانعى زات اینالیمی باقشا رايونىن جەدەل قۇرپى،
ئېرى توب ئۇيىندى ساۋدا، زات اینالیمی كاسپۇر-
نىن دامىتى كەرەك. كوبىنەسە بازار مەحانىزىمى مهن
وسى زامانعى علم - تەھىنیكادان جاڭالق اشۇغا
سۈيىدىنىپ قىزىمەت وتهۇ كاسېبىن دامىتىپ، ونددە-
رىستىك قىزىمەت وتهۇ كاسېبىنىڭ سالالاڭۇن جانە
بىغاپا تىزبەكتەلۇن جوغارى ساتقىقا قاراي كەڭىتىپ،
تۇرمىستىق قىزىمەت وتهۇ كاسېبىنىڭ دارەجەسىن
جوغارى ساپاغا جانە ئۆلان تۇرلىلىككە قاراي جو-
رىلاتۇ كەرەك. كەشكى ھونومىكانى زور كۈشپەن
دامىتىپ، ئۇرلى تىيەتگى بازار نەگىزگى تۇلعاڭارىن
قىزىمەت وتهۇ مەن قاماڭاۋا قاتىناستىرپ، قىزىمەت
وتهۇ كاسېبىنىڭ دامۇ كومەسکى كۇشىن اناعۇرلم
وتهۇ كاسېبىنىڭ دامۇ كومەسکى كۇشىن اناعۇرلم
شۇدى ملگەرەلەتتى كەرەك.

جاكالق اسو ارقى داموعا سابت بدر و ستر-
ته گیاسن زور کوشیدن اتفارو. جبهک جولی هکو-
نو میکالق به لده و نیلک جاگالق اشو ارقی دامفعا
شابت بدر و تاجریه رایونی ههن **عُورمچی**-
سانجی - شحرزی همه که تناک دهربهس جاگالق
شودان و لکی کورسه تو رایونن شینجیا نیلک علم -
ته حنیکادان جاگالق اشون جانه هکونومیکانیلک
جو عاری ساپالی دامون بلکه رله ته تن ماگزدی
قوز عاؤشی کوشنه اینالدریپ، همه که داره جهه -
لی باقشا رایوننیلک جاگالق اشیپ، داره جهسن
جو عاری لاثو اره که تن اتفاریپ، شعس جو گعار
هکونومیکالق، ته حنیکالق اشو رایوننان بیگتوان
کاسپ باقشاسن، **عُورمچی** کاسپ باقشاسن
قوزیپ، باقشا رایوننیلک تؤزیمندن، و لگسیندن،
باسقار و نیان، قزمدت و ته و نین جاگالق اشودی
بلکه رله تیپ، و سزا ماندان عان هکونومیکالق جویه -
سین قور و دی جو عاری ده گهیگه قارای جهنه کندو
که ره ک. عبر توپ ماگزدی علم - ته حنیکا نسا -
نسن **عُورمداسترس** ب اتفاریپ، ماگزدی جاگالق

شودان قامال الو جانه علم - تهنجيکا جه تستكته.
رین وندر سکه قوس پايدالاًتودي جهده لده تو
کرهك. کاسپور نينگ جاگالق اشوداعی نه گزگی
تولعالق رولن تولق ساۋلله ندیرىپ، علم -
تهنجيکادان جاگالق اشودى وزهك هتكمن جايپايان
جاگالق اشودى ملگەريله تىپ، جهته كىنه رولى بار
ئېرى توب شارۋاشلىق قۇرىپ، جاگالق اشۇ تۇعد.
رى بازا سن قۇرىپ، کاسپ تىزىيەگى كەمەلدى،
تهنجيکالق ورھسى وزيق ئېرى توب جاسامپاز
کاسپ شوعىرىن جەتلەرىۋ جانه ھنگىزۋ كەرهك.
مۇنای، مۇنای حيمىا، جابدىق جاساۋ، مەتال
قۇرىنتى، قۇرىلس ماندىريالي، ولىتىق ئارى - دارمهك
سياقىتى ئاستۇرلى كاسپىتەردىڭ تىبىن جاگالاپ، دا-
رجەسسىن جوعارلاًتۇدى زور كۈشپەن ملگەريلە-
تىپ، جاڭا كەزەكتى ئاستۇرلى كاسپىتەردىڭ ما-
گىزدى تهنجيکاسىن جاگالاپ، دارەجەسسىن جوعارد-
لاًتۇ يىنجه نەرياسىن اتقارىپ، قالىڭ جۇرتىشلىق
شارۋاشلىق قۇرۇدى، جالپى حالق جاگالق
شودى تىڭىلىقى ملگەريلەتۇ قاجەت. ئېلىم
مەنسىك ۇقىعى تۇزىمەن تولق پايدالانىپ،
تهنجيکادان جاگالق اشوداعى شابىت بىرىپ، کاسپو-
رنىنىڭ بازارداعى باسه كەلىك قواتنىن جوعارلاًتۇ

(4) اول - قستاقی گوئدہندرو ستراته گیا۔

سین زور کوشپن اتفاریپ، اوبل شاراوشلیعد-
ئىڭ - قىستاقنىڭ وسىزاماندانۋىن جەدەل

ملگه رله نو
اول - قستاق کاسپینیک گُلدنهنون جدهد لـ
دهنون. استقتنی ورنقبرو، ماقنانی ساپالالاندبرو،
مال شارواشلیعن جبهه، جهه مس - جیده ک کاسـ.
بن کوشه یتـ، هره کشه کاسپیکی گُلدنهندرـ وـ
جهه لسـ بـوینـشا اـولـ شـارـواـشـلـقـ وـنـمـدـهـرـمـهـنـ

وْتُمَدِّى قَامَدَاوْ سَبَّاپِسْن جُوْعَارْ بِالاَثُوْدِي نَهْ گَزْگِي
 قَامَالَ الوْ بِهْ تَالِسِي، اُوْلِ شَارْوْ اَشْلِعْنِيڭ كَاسِپ
 سَالَاانْوِنْ بِلَگَهْ رِيلْهَتْوَدِي ئَتْوِينْ هَتِپ، اُوْلِ شَارْ-
 ئَوْ اَشْلِعْنِيڭ كَاسِپ سَالَاانْغَانْ جَهْ تَهْ كَشِي كَاسِپْو-
 رِينْ دَارِنْ تَهْ زَ جَهْ تِسْلِدِرْ بِپ، كَولْهَمِي نَهْ دَاؤْرِ
 ئُوكْلِكَنْ، قَوْرِيْلِعْلَارِي كَهْ مَهْلَدى، هَرْ كَشْلِكَى كُور-
 نَهْ كَتِي عَبِرْ تُوبْ اُوْلِ شَارْوْ اَشْلِقْ وَنَمَدْهَرِنْ
 ئَوْ نَدِمْدَهْ يَاْزَاسِنْ قُوْرِبْ، وَغَيرِ لِكْ هَرْ كَشْلِكَه

یه عبر توپ مارکا جاراتپ، اویل شارواشلىق و نىمەدرى بازارىن اشۇ تەبىنن ارتىرۇ، ۋندىرۇ - ساتۇرۇشتاسقان جۇيەنى كەمەلدەندىرىپ، اویل شارواشلىقنىڭ تۇتاس كاسپ تىزبەگىنىڭ دامۇن جۈزۈھەكە اسىرۇ كەرەك. استق ۋندىرسىن ورنىقتە رىپ، استق حاۋپىسىزدىگىنە شىنايىي كەپىلدىك هتۇ؛ ساپاپالى ماقتا ۋندىرسى بازاسى قۇرالىسىن كۈشەيتپ، ماقتانىڭ وزىندىك قۇنىن تەجەپ، ساپايسىن جوئارىلا- تىپ، ونمىدىلىكىن ارتىرۇدۇ جەبەھۇ ؛ جايىلم مال شار- ئاشلىقنىڭ ماركاسىن قالپتاسترىپ، جەرگىلىكتى جاعدىغا قاراي ھەكىن شارواشلىق رايون مال شاروا- شلىقنى دامتىپ، هتى قوي - سىير كاسېسىن جەدەل

دی تاریخي ورایدی مقتني يگهربپ، جالپى جاعدايى- دى كوزدەپ، ئېرى تۇتاس جو سپارلاپ، تەك ئەمان بەرپ، ئۇيىندى كورنەكتىلەندىرپ، شەشۈشى بۇيىندى مەڭگەرپ، ورنىقىلىقلىك پايداسىن ۋۇزدىك- سىز شععارپ، ئۇرلى قىزىمەتتەردى تىڭىلىقنى، جاقسى سىتهپ، قوعام ورنىقىلىعى مەن باياندى تە- نىشتىقى جۇزەگە اسراۇغا بەردىك نەگىز قالاۋىمىز كەرەك.

(1) زاڭمەن جونگە سالۇ ئۆن بىك
وستاپ، قوعام ورنىقىلىعن باتل قورعاۋ
نازاردى قوعام ورنىقىلىعى مەن باياندى تە-
نىشتىق باس نىساناسىنا شوعىرلاندىرپ، ساقتقى
دابىلىن وۇھى قاپ، ساقتقى ئۇدایلاندىرپ،
وستىنەن دە، تۇبىرىنەن دە وىڭاپ، كەشەندى
شارالار قولداڭى كەرەك. "كى القا" قىزمەت مە-
خانىزمن كەمەلدەندىرپ، پارتىيا، وكمەت، ارمىما،
ساقشى، بىئۇنان، حالق سايىكەسە، بىرلەسە ارەكەت-
كە كەلۋە تاباندى بولپ، ئېرى جاعنان، زورلىقنى
كۈش، لاتىكەستىك ارەكەتتەرنەن زالىچ بويىنشا
سووقى بەرۋە، هندى ئېرى جاعنان، حالق تىللەگىن
دەڭ زور شەكتە وزىمىزگە قاراتۇچانە وېستىرۋە،
بۇقارالق قىزمەتتى تىڭىلىقنى، ويداعىدai سىتەپ،
قوعامدىق ساقاتانۇ - تىزىنەدەۋىدى ساپالالاندىرپ،
قالا، اوپىداردىڭ نەگىزگى ساتىسىن جونگە سالۇ
جۇيىھىسن اقاۋى سىزداندىرۋ. شىنجىاڭدى زاڭمەن
جونگە سالۇغا، زالىچ بويىنشا اكمىشلىك جۇرگەزۈڭە
بەرۋە، زاڭمەن جونگە سالۇ وي جىلسىن جانە زاڭمەن
جونگە سالۇ ئاتاسلىن شەبدەركىپەن قولداڭى ارقىلى
حاؤپ - قاتەرەن ساقاتانۇ، ماسەلەردى ئېرى جاققى
هتۇ، قايشلىقتاردى شەشۈ، ورنىقىلىقنى قورعاۋ، لادى-
كەستىكە قارسى تۇرپ، ورنىقىلىقنى قورعاۋەدىڭ
وڈايالانۋۇن ئۇرتىس بلگەرلەتىپ، قوعامدىق كەلەلى
جاعدايدىڭ وڈايى، وۇزاق ۋاقت، جاپىيى ورنىقى بول-
ۋىنا شنايى كەپىلدىك هتۇ كەرەك.

(2) ئۇش ئىرى قامال الو شايقاسىن باتل،
ويداعىدai جۇرگەزپ، جاپىيى دوگەلەك داۋ-
لەتى قوعامدى بۇكىل ھلمەن بىرگە ورناتۇغا
شنايى كەپىلدىك هتۇ
كەدەيلىكتەن دالىمە - ئال ارىلىۋدان قامال
الو شايقاسىن باتل جۇرگەزۋ. نىسانا مەن ولشەمگە
تاباندى بولپ، "كىدەن تارىقىتىرماۋىدى، وۇشەن
قامتاماسز هتۇ" دى تعزىز ارقاۋەتىپ، "التى دالىمە -
ئال" دى تىاناقتاندىرپ، "جەتى ئېرى توب" تى،
"ئۇش تەبىندى ارتىرۋ" دى تىڭىلىقنى بلگەرلە-
تىپ، اوپر كەدەيلىكتەن قورغانىن باتل بۇزىپ،
قالغان 165 مىڭ كەدەيى حالقىنىڭ ۋز ۋائىندا كە-
دەيلىكتەن ارىلىۋىن سكە اسراپ، قالغان 560
كەدەي قىستاقلىكى كەدەيلىك تىزىمىدىكتەن شەگىندە-
رپ، 10 كەدەيى اوڈانىنىڭ كەدەيلىك قالپا عنىلىپ،
2020 - جىلى اوپىل - قىستاقتعايى كىرسى قازىر اققا-
رلىپ وترغان ولىشەنەن توھەن كەدەيى حالقىنى
تۇڭىل كەدەيلىكتەن ارىلىتىپ، تاقىر كەدەيلىكتى
جوپىپ، كەدەيى اوڈانداردىڭ كەدەيلىك قالپا عنىلىپ
الۋىغا شنايى كەپىلدىك هتۇ، وىڭرلەر بويىنشا تۇ-
تاستايى كەدەيلىك ماسەلەسىن شەشىپ، بۇكىل
ھلمەن بىرگە جاپىيى دوگەلەتكى داۋلەتتى قوعامعا
وتۇڭىل كەنەن ئەنەن كەدەيلىك هتۇ كەرەك. نىعائىنۇ، دە-
كەنەن جوغرابىلاتۇغا تاباندى بولپ، كەدەيلىك قالا-
پاعىىىنىن كەدەيى اوڈانداردا، كەدەيى قىستاقتار-
دا، كەدەيى وتباسىلارنىدا كەدەيلىك قالپا عنىلىنى
مەن جاۋاپىكەر شىلىكتى الماۋ، كەدەيلىك قالپا عنىلىنى
الىنۇغىنىمەن ساياساتى الماۋ، كەدەيلىك قالپا عنىلىنى
عائىنەن كومەكتەش - سۇيەمەلدەۋىدى الماۋ، كە-
دەيلىك قالپا عنىلىنى باقلالاۋ - باسقارۇۋىدى
المماۋ، قايتا كەدەيلەسکەن حالقىنى باقلالاۋ - تەك-
سەرۋىدى، ارجىيە تۇرۇغۇزىپ، كارتچىكا بەرلىگەن
كەدەي وتباسىلارنىن اوچىمىدىق باسقارۇۋىدى كۇشەيدى-
تىپ، قايتا كەدەيلەسکەن حالقى پەن جاڭادان كە-
دەيلەسکەن حالقىدا دەر كەزىنەد كومەكتەش، ونى
سۇيەمەلدەۋىدى كەرەك. كەدەيلىكتەن ارىلىۋدان قامال
الۋىدا جاپىيى تەكسەر رەۋگە كەدەيەتلىپ، كەدەي-
لىكتەن ارىلىۋدان قامال ئەندىك سوڭىنى كەزىنەد كە-
دەيەتلىقى دەپ كەدەيەتلىقى دەپ كەدەيەتلىقى
دەپ كەدەيەتلىقى دەپ كەدەيەتلىقى دەپ كەدەيەتلىقى
خانىزمن دەر كەزىنەد ورناتۇ كەرەك.

لاستانۋەدىڭ الدىن ئەۋدان قامال الو شايقاسىن
شنايى جاقسى جۇرگەزۋ. تۇنۇق سۋ، جاسىل تاۋ -
قىمباتى بايلىق، مۇزىدى القاپ، قارلى ئۇڭر دە
قىمباتى بايلىق دەيتىن دامۇ وۇستانىمىن بەردىك ور-
تىاناقتاندىرپ، مەممەلەكتە جەرى كەستىك بايدى-
لىكتى شەشۈدىڭ وۇزاق ۋاقتىق قۇمىدى مە-
خانىزمن دەر كەزىنەد ورناتۇ كەرەك.